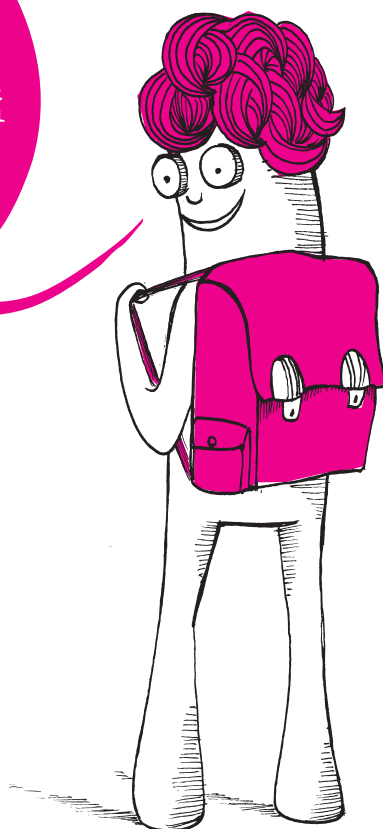

Číňané

Pokud
hovoříme o Číně,
máme většinou na mysli
její větší část tvořenou
Čínskou lidovou republikou.
Ve skutečnosti ale můžeme
na politické mapě světa najít
Číny dvě. Tou druhou je
Čínská republika nacházející
se na ostrově
Tchaj-wan.

Základní informace o Čínské lidové republice

Rozloha: 9 956 960 km²

Svou rozlohou patří Čína mezi největší země na světě, má společné hranice se 14 zeměmi a disponuje rozmanitým přírodním bohatstvím.

Počet obyvatel: 1,328 mld. (odhad 2008)

Čína je nejlidnatějším státem světa tvořeným více než padesáti etnickými skupinami obyvatel. Naprostá většina obyvatel ale patří do dominantního etnika čínských Hanů (92 %).

Hlavní město / největší město: Peking / Šanghaj

Hlavním městem a druhým největším městem země je Peking (Beijing) s 15 miliony obyvatel. Je administrativním centrem země. Název znamená v překladu „Severní hlavní město“. Hlavním městem Číny je, kromě období mezi světovými válkami, od roku 1420.

Největším městem a ekonomickým centrem země je Šanghaj (Shanghai) s více než 18 miliony obyvatel. Dnes je to také vůbec největší přístav světa.

Podle zprávy Světové banky z roku 1998 se z 20 nejnečistějších měst světa nachází 16 v Číně. Největší čínské město Šanghaj patří mezi turisticky nejnavštěvovanější destinace země spolu s Pekingem, Velkou čínskou zdí, Terakotovou armádou v provincii Shaanxi (česky Šen-si). Čínu navštíví každoročně více než 120 milionů cizinců.

Úřední jazyk: mandarínská čínština

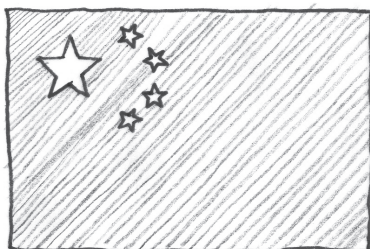
Náboženství: ateistický stát

Ačkoli je Čína oficiálně ateistickým státem, je v zemi registrováno pět náboženství: taoismus, buddhismus, islám a katolické a protestantské křesťanství. (Konfucianství se často řadí spíše k filozofickým směrům než k náboženstvím.)

Prezident: Hu Jintao

Prezident Čínské lidové republiky je zároveň předsedou hlavní politické strany země, tj. Komunistické strany Číny (KSC). (Kromě KSC je v Číně registrováno osm uznaných nekomunistických stran, které dohromady mají ale pouze 16 % míst v čínském parlamentu – Všečínském shromáždění lidových zástupců.)

Čínská vlajka:

Vlajka Čínské lidové republiky obsahuje tradiční čínské barvy, inspirovala se vlajkou sovětskou a byla zavedena v červenci roku 1949. Velká hvězda na vlajce představuje společný program a jednotu lidu vedeného komunistickou stranou, malé hvězdy reprezentují čtyři sociální skupiny (rolnictvo, dělnictvo, malou buržoazii a vlastenecké kapitalisty), které se účastní společného programu socialistické výstavby. Červená je barvou revoluce, ale v minulosti symbolizovala Čínu.

Měna: jüan

Hrubý domácí produkt¹: 6000 USD/osoba (2008)

Od počátku 90. let 20. století má Čína po více než dvou desetiletích stagnace nejrychleji rostoucí ekonomiku na světě. Čínští vůdci usilují o ekonomickou liberalizaci a udržitelný hospodářský růst, ale nadále pod politickou kontrolou. Podle mnoha odborníků bude mít současná světová finanční krize na Čínu mnohem menší dopad než na ostatní světové velmoci – očekává se, že ekonomika vzroste o 6–8,5 %. V listopadu 2008 vláda oznámila, že na boj s krizí vyčlení 585 mld. USD.

¹/Podle parity kupní síly (PPP)

Čína a životní prostředí

Přestože Čína disponuje nezměrným přírodním bohatstvím od velkých řek, jako je Cháng Jiāng a Huáng Hé, přes poušť Gobi až po nejvyšší horu světa Zhumulangma, patří její životní prostředí v důsledku ekonomického růstu mezi nejvíce znečištěné.

Příčin tohoto stavu je mnoho. Stále větší sociální rozdíly mezi obyvateli ve městech a na venkově nutí stále více lidí migrovat do měst a vzdát se svého tradičního stylu života. Živelně rostoucí města pak způsobují znečištění širokého okolí, od řek až po ovzduší. Přesto vidina lepšího života láká do měst stále více obyvatel venkova a neodradí je ani děsivé životní podmínky pro nově příchozí, ani nedostatek práce ve městech.

Sociální rozdíly země se na životním prostředí podepisují i jiným způsobem. Nejbohatších 20 % obyvatelstva Číny spotřebuje 50 % produkce, zatímco na nejchudších 20 % lidí nepřipadá ani 5 % spotřeby. Spotřebu je potřeba uspokojit, a tak je Čína největším odběratelem uhlí na světě a druhým největším spotřebitelem ropy. To v kombinaci se současnou úrovní hospodářství znamená, že je Čína druhým největším producentem CO₂. Vysoká spotřeba vody a výstavba velkých vodních přehrad zase znamená, že mnohé čínské řeky vysychají (Huang He), jiné regiony jsou zasaženy rozšiřováním pouští nebo zvýšeným rizikem záplav.

Čína a lidská práva

Čína je již několik desítek let kritizována za porušování lidských práv, což je přičítáno zejména přítomnosti autoritativního komunistického režimu v zemi. Nevládní organizace kritizují popravy a mučení vězňů, systematickou destrukci tibetské kultury, diskriminaci etnických menšin (například muslimských Ujgurů) nebo pronásledování hnutí Falun Gong. Velmi kontroverzní zůstává také postoj Čínské lidové republiky k Tchaj-wanu, který je stále považován za její území. V neposlední řadě patří Čína mezi nejhůře hodnocené země, pokud jde o svobodu médií v zemi².

²/ V roce 2008 byla Čína na 167. místě z celkem 173. hodnocených zemí Indexu svobody médií každoročně vydávaném organizací Reportéři bez hranic.

Historie

Víte, že v čínské provincii Shanxi (Šan-si) objevili archeologové nejstarší důkaz o použití ohně Homo Erectem, který se datuje na dobu před 1,27 mil. lety?

První historické zmínky o svěbytné civilizaci na území dnešní Číny hovoří o dynastii Xia (Sia), která měla vzniknout přibližně na konci třetího tisíciletí před naším letopočtem. Velmi důležité a dlouhotrvající období imperiální Číny začalo sjednocením velkých území dynastií Qin (Čchin), která se dostala k moci roku 221 př. n. l.

Přestože období vlády dynastie Čchin trvalo jen dvanáct let, dokázala nejen centralizovat vládu obrovského území, ale také začít se stavbou pověstné Velké zdi, byly sjednoceny míry a váhy a Čína se poprvé stala skutečnou mocností.

Následovala vláda dynastie Han, za níž byla oficiálně přijata konfuciánská filozofie, s níž se ztotožňovala čínská společnost až do konce imperiálního období a nezměnili to ani cizí vládcové, kterým byl například mongolský Chán Kublaj.

Před invazí Mongolů měly čínské dynastie na svém území zhruba 120 milionů obyvatel, po jejím skončení to bylo sotva 60 milionů. Obdobných výkyvů v počtu obyvatel bylo v čínských dějinách několik, ať už byly způsobeny vnějšími vpády, hladomory či vnitřními rozbroji.

Novodobou historii Číny a pozvolné otevírání se světu ovlivnily zejména snahy západních velmocí o přístup na čínský trh. V 17. století například Britové začali do Číny tajně dovážet opium, aby snížili svou špatnou obchodní bilanci. Tomu se z pověření císaře snažil zamezit roku 1839 guvernér přístavního města Guangzhou (Kanton), který obchod s opiem zakázal. Napětí vyústilo v první opiovou válku, která byla důkazem neutuchající snahy Britů a dalších evropských mocností o prosazení svých ekonomických zájmů v regionu.

Víte, že v letech 1800 a 1850 představovali Číňané takřka třetinu obyvatel tehdejšího světa?

Rostoucí tlak zahraničních mocností a zároveň zhoršující se vnitřní situace v Číně doprovázená zvyšujícím se počtem krvavých povstání proti dynastii Qing (Čching) předznamenaly neudržitelnou politickou situaci v zemi a byly předzvěstí konce tisíce let trvajícího období vlád velkých čínských dynastií. Posledním rokem vlády dynastie Čching se stal rok 1912, kdy moc převzala vláda provizorní Čínské republiky a její charismatický prezident Sunjatsen. Nastalo období velmi neklidné, kdy jednotlivé části Číny uzurpovali tzv. „militaristé“, dvě hlavní frakce – kuomintang a komunisté – vedli občanskou válku a od počátku 30. let 20. století části Číny okupovalo agresivní Japonsko, napojené na tehdejší osu Berlín-Rím-Tokio. Zcela vysílená a zdecimovaná země pokračovala ještě čtyři roky v občanské válce až do roku 1949, kdy byla situace vyřešena prozatím definitivně – útekem nacionalistického kuomintangu na Taiwan a vítězstvím KS Číny na pevnině. Prvního října 1949 tak byla na náměstí Tiananmen (Tchien-an-men, náměstí Nebeského klidu) vyhlášena Čínská lidová republika v čele s předsedou Komunistické strany Číny Mao Zedongem (Mao Ce-Tung). Tím začala jedna z nejhorších diktatur v novodobých dějinách lidstva.

Režim komunistického diktátora Mao Ce-Tunga, který Čínu ovládal v letech 1949–1976, měl podle odhadů na svědomí 65 až 80 milionů obětí.

Předseda Mao, který se neztotožňoval se systémem sovětského stylu, se v roce 1958 rozhodl přistoupit k tzv. „Velkému skoku vpřed“, který měl zemi pomoci při zásadním ekonomickém pozvednutí země. Nejen v důsledku tohoto rozhodnutí o rok později nastal v celé zemi hladomor, jemuž podlehlo asi třicet milionů lidí. Totální fiasko Velkého skoku bylo pro Maa těžkou ranou a ponížením. Ve snaze obnovit svou prestiž a moc, s účelem eliminovat nepřátele zahájil v roce 1966 kulturní revoluci, během níž byli postiženi všichni členové strany, které podezříval z neposlušnosti - prováděly se nelítostné čistky v řadách intelektuálů a umělců. V roce 1959 Mao narušil vztahy se Sovětským svazem a Čínu odříznul od zbytku komunistického bloku. Byl přesvědčen, že se neodvratně blíží atomová válka se Sovětským svazem. Proto zemi uvrhl do stavu horečného zbrojení, které do jeho smrti téměř úplně zruinovalo hospodářství. Po Maově smrti začala vláda Čínu pomalu otevírat vnějšímu světu, ale dodnes drží pevnou ruku nad veškerým děním v zemi.

V roce 1979 byla zahájena tzv. „politika jednoho dítěte“ zaměřená na snížení růstu populace, která ale v podstatě diskriminuje rodiny s více než jedním dítětem.

Číňané v České Republice

Historie čínské menšiny v Československu

První zmínky o čínských obyvatelích na našem území sahají už do předválečného období. Ve větší míře k nám začali přicházet ale až po roce 1949, kdy tehdejší Československá republika uznala Čínskou lidovou republiku. Tehdy se jednalo především o studenty a odborníky, kteří k nám jezdili získat vzdělání a odborné znalosti a později se vrátili zpět do své vlasti. Po roztržce mezi Československem a Čínou na čas vzájemné styky ustaly a k jejich obnovení došlo až v 80. letech minulého století.

Xin yimin (Sin i-min) je označení pro nové migranty z Číny, kteří na počátku 90. let 20. stol. začali přicházet do střední a východní Evropy.

Číňané po roce 1989

Po pádu železné opony zaznamenalo ze států střední a východní Evropy velký příliv Číňanů především Maďarsko. V něm totiž začala platit smlouva o bezvízovém styku a Číňanům tu nekonkurovala ani početnější skupina migrantů z Vietnamu, tak jak tomu bylo u nás nebo v Polsku.

Kvůli nedostatku informací, záměrné desinformaci a propagandě v tehdejší Číně, která propagovala bývalé komunistické satelity SSSR jako zbědované a chudé země, nepovažovali tehdejší migranti střední a východní Evropu za konečnou zemi své migrace.

Prvními příchozími Číňany byli hlavně mladí lidé, kteří v pobytu v Československu spatřovali příležitost pro získávání zkušeností a znalostí, které by po několika letech zde zúročili po návratu do své rodné země.

Většina Čechů se mylně domnívá, že Číňané k nám přichází jako ekonomičtí migranti, tedy za účelem získat práci a obživu. Pravdou je, že většina Číňanů přišla po roce 1989 do našeho regionu s vidinou založení vlastní firmy. Jejich hlavní motivací přitom byla šance na společenský postup a zlepšení životní úrovně. To bylo v Číně po ekonomických změnách v 70. letech 20. stol. do značné míry znemožněno, protože přechod na socialistickou tržní ekonomiku znamenal nejen velké změny ve společnosti, ale hlavně na pracovním trhu, respektive ve způsobu podnikání. Mnoho Číňanů opustilo svá relativně stabilní, ale neperspektivní místa ve státním sektoru, aby se pustili do moře obchodních příležitostí. Stabilita v České republice, velká poptávka po výrobcích lehkého průmyslu a podnikatelské příležitosti byly některé z faktorů, které k nám přilákaly jak zkušené, tak začínající čínské obchodníky.

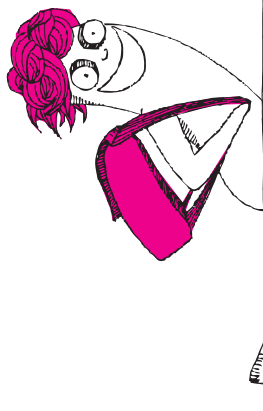
Zajímavostí je, že i přes naši současnou představu o situaci v Číně hraje politická migrace při rozhodování o příchodu do České republiky jen malou roli.

Jak tomu zpravidla bývá, přichází do Čech nejdříve muž, a teprve když se usadí a začne pracovat, následuje ho manželka. Děti přijíždí až s odstupem času nebo jsou ponechány v Číně v péči prarodičů. Příčinou odloučení od dětí může být důraz, který rodiče kladou na čínské vzdělání a znalost čínské kultury.

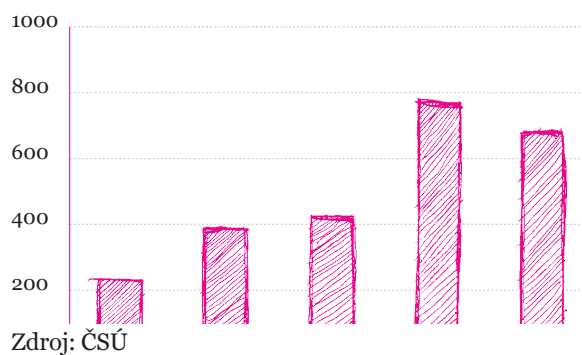
Většina nově příchodících imigrantů má střední vzdělání a více než jedna třetina absolvovala vysokou školu. V zemi svého původu pracovali převážně jako zaměstnanci státní firmy, státní správy nebo studovali.

Dospělým Číňanům mnohdy chybí motivace a čas, aby se pustili do studia češtiny. Mladí Číňané, kteří přijíždějí do ČR, dávají přednost studiu angličtiny a němčiny před češtinou, protože si uvědomují, že pokud se naučí dobře anglicky nebo německy, mohou své jazykové znalosti uplatnit i po návratu do Číny.

Kolik Číňanů podle statistik ročně přibýlo v ČR?

Migrační saldo občanů ČR v letech 2003–2007

Vztahy mezi Číňany na území ČR

Čína je velká a rozmanitá země, což můžeme vidět také na jejích obyvatelích. Obrovská pestrost kultur, etnik, jazyků, rozdíly mezi venkovem a městy jsou patrné už na první pohled. Nejinak tomu je i v rámci čínského společenství na území České republiky.

Rozdíly mezi obyvateli přicházejícími z Čínské lidové republiky k nám způsobují, že jejich vzájemná spolupráce je velmi slabá, a ačkoli většina z nich pochází z jediné provincie, nedaří se jim ani stanovit společné cíle. To se projevuje i na snahách o vytvoření větší organizace, která by zaštiťovala zájmy čínské komunity. Situaci pak neulehčuje ani vzájemná konkurence mezi obchodníky a nedůvěra mezi Číňany kvůli rostoucím kriminálním aktivitám uvnitř komunity.

Čínské děti u nás

Čínské děti mají u nás dvě možnosti studia. Buď navštěvují českou školu, nebo chodí do Mezinárodní čínské školy v Praze, která vznikla v roce 1995. Založili ji čínští studenti na českých vysokých školách. Má osm učitelů a asi 25 žáků. I v této menší skupině čínských dětí převažují zejména chlapci, kteří tvoří asi 4/5 všech čínských žáků.

Dále je zde ještě skupina čínských dětí, která je nazývána „zlatá čínská mládež“. Takto jsou označovány děti bohatých rodičů, které u nás nemusí pracovat, protože je dotuje rodina. Někteří začínou také podnikat, jiní odcházejí dále na Západ.

Čínské děti se také často potýkají s nepřátelskými reakcemi ze strany svých spolužáků. Je pro ně velmi těžké pochopit, co špatného jim udělaly, že jsou na ně české děti zlé. Narodili se v České republice a cítí se být českými občany, i když si váží země, ze které pocházejí jejich rodiče.

Proč jsem přijel do České republiky

(Výpověď taiwanského studenta medicíny o pobytu v ČR.)

Do České republiky jsem přijel, protože jsem chtěl studovat medicínu a v Evropě je málo zemí, které umožňují výuku medicíny v angličtině.

Společnost v České republice je jiná. Češi více respektují akademický titul než Taiwanci. Rodiče v Česku mnohem méně nutí děti do věcí, které ony nechtějí. Například rodiče v Číně si myslí, že jejich děti jsou součástí jejich budoucnosti, takže po nich požadují, aby udělaly to, co si oni přejí. Vyžadují, aby děti tvrdě studovaly, a když nejsou nejlepší, tak je trestají. Já tohle nemám rád. V této kultuře jsem vyrostl a i teď, v mých pětadvaceti letech, mě to občas hluboce raní. Tohle je jedna z věcí, proč mám rád Českou republiku. Její kultura respektuje osobnost jedince více.

Samozřejmě že se v České republice stýkám se svými krajany, mnozí z nich jsou mí přátelé, vzájemně si pomáháme. Tradice své kultury nedodržuji, pouze jednu. A to jídlo. Miluji ryby a krevety.

Rozdílů mezi českou a čínskou kulturou je opravdu hodně. Především v mezilidských vztazích, např. mezi rodiči a dětmi, učitelem a žákem, partnery.

S ČR mám i negativní zkušenost. Pokřikovali na mě neznámí lidé a byl mi ukraden počítač. Pokud ale mám odpovědět od srdce, musím říct, že mám Českou republiku opravdu rád. Špatní lidé žijí všude na světě, nejen v České republice. Mám to tady rád, protože se mi líbí zdejší kultura a mám rád zdejší lidi. Nesleduji postoj lidí k mé osobě. Co mohu udělat je, že budu prokazovat lásku a respekt k lidem, které potkávám. To je důvod, proč žiji v České republice.

Kulturní střipky

Čína dala modernímu světu mnoho vynálezů každodenní potřeby, jako je papír, kompas, střelný prach nebo papírové bankovky.

Každodenní kontakt

Čína je známá svým vřelým vztahem k etiketě a obřadnosti.

Když se Číňané vzájemně zdraví, většinou se navzájem lehce ukloní nebo si podají ruce a zeptají se: „Jak se máš? – Ni hao ma?“ Až na nevyhnutelné případy se Číňané navzájem nedotýkají lidí, které neznají. Při představování bývají formální a používají celé oslovení svých hostů, často včetně titulu, zatímco při představování sebe samotných jsou méně precizní.

Číňané jsou pověstní svým důrazem na dochvilnost a je považováno za krajně neslušné dorazit na smlouvanou schůzku o více než pár minut později. Proto je vhodnější raději dorazit o pár minut dříve než později. Důležitou součástí návštěvy je nezapomenout přinést hostiteli či přítelům malý dárek. Pokud se lidé vzájemně příliš neznají, není vhodné věnovat příliš hodnotný dárek.

Na rozdíl od západní civilizace jsou lichá čísla považována za nešťastná a vzhledem k tomu je potřeba volit počty květin a jiných darů. (Výjimkou je číslo 4, které se v čínštině čte stejně jako smrt.) Darovat hodiny je také tabu, protože je to vnímáno jako odbíjení hodin před smrtí.

Stolování a kuchyně

Asi nejtypičtější prvkem čínské kuchyně jsou tenké hůlky, které plní funkci našeho příboru. Na čínskou tabuli se jídlo prostírá doprostřed stolu, kde obvykle najdeme více než jeden druh hlavního chodu, ze kterého můžeme vybírat a který je většinou doplněn o rýži jako přílohu. Pravidlem je, že na kulatém stole je o jeden chod jídla více, než je stolovníků, a každý si na svůj talíř nabírá dle chuti od všeho. Žádat příbory je neslušné, neboť se tím dává najevo, že jídlo není dostatečně upravené tak, aby se dalo pouze „zobat“ hůlkami.

Obvyklým pokrmem jsou známé čínské nudle a man tou (steamed bread - chléb dělaný na páře), který je základem kuchyně v severní Číně. Severní Čína je také typická svými kořeněnými jídly. Nejpalivější kuchyní je sečuánská na západě a kantonská kuchyně je proslavená konzumací všeho, co má nohy, křídla nebo se plazí a plave. Kantonská kuchyně je spíše nasládlá, což je způsobeno tím, že je v tradiční oblasti pěstování cukrové třtiny.

V čínské kuchyni se můžeme setkat s všemožnými druhy masa, ale maso samotné není běžnou a obvyklou součástí stravy, protože maso je na čínské poměry o poznání dražší než ostatní potraviny. Přesto i v tomto směru Čína vyniká mnohými specialitami, jako je pekingská pečenou dušená kachna, dušené hovězí s nudlemi nebo pokrmy z ryb a jiných darů moře.

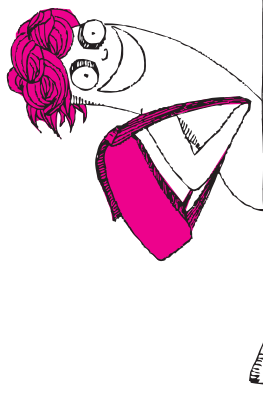
Zajímavostí je, že hostitel často několikrát nabídne u stolu svému hostu nápoj nebo pokrm a akceptuje až několikrát odmítnutí.

Jednou z nejzajímavějších součástí čínské kultury je tzv. nefritová kultura. Nefrit je kámen poprvé zmíněný v čínském slovníku Shuo. Jsou dva druhy nefritu, měkký nefrit, jehož domovinou je Čína, a tvrdý nefrit, který byl dovezen z Barmy (Myanmaru) ve třináctém století. Kámen není důležitý jen pro svou krásu, ale také pro svou čistotu a přirozený půvab. Čínský znak pro nefrit, Yu, je často používán ve jménech a rčeních vážících se ke krásě.

Svátky a zvěrokruh

Pravděpodobně nejvýznamnějším čínským svátkem v roce je oslava Nového roku, také známá jako Jarní festival. Koná se v lednu nebo únoru, podle čínského lunárně-solárního kalendáře, a je doprovázen několika dny oslav, rodinných setkání, karnevalů či dračích tanců.

Čínský zvěrokruh je založen na šedesátiletém cyklu, přesněji na pěti menších dvanáctiletých cyklech. Každý rok dvanáctiletého cyklu symbolizuje jedno z níže uvedených, tzv. zodiakálních zvířat, k nimž se pojí dané charakteristiky a schopnosti. Každé zvíře se pak pojí v příslušném roce s jedním z pěti prvků čínské kosmologie, kterými jsou **voda, oheň, kov, země a dřevo**. Tak se jednou za 60 let cyklus dovrší a začíná nový.

Krysa: Charakterizuje představivost, šarm a štědrost k milovanému člověku. Má sklon měnit náladu a být kritická. Lidé narození v tomto znamení jsou dobrými obchodníky, spisovateli, kritiky a novináři.

Buvol: Rozený vůdce, inspiruje svou odvahou všechny kolem sebe. Je metodický a má šikovné ruce. Bývají schopnými chirurgy, generály nebo holiči.

Tygr: Citlivý, emotivní a schopný velké lásky. Má tendenci být tvrdohlavý a neoblomný v tom, co je správné. Často jsou vnímáni jako lidé s „horkou“ hlavou nebo rebelové. Lidé narození ve znamení tygra jsou vynikajícími šéfy, průzkumníky či řidiči závodních vozů.

Zajíc: Je ten typ člověka, v jehož přítomnosti jsou lidé rádi – laskavý, ochotný, vždy milý. Má tendenci být sentimentální a povrchní. Obezřetní a konzervativní bývají úspěšní v obchodu, ale také jsou dobří právníci, diplomaté a herci.

Drak: Plný života a entusiasmu. Drak je oblíbenou individualitou, i když má reputaci ztřeštěnce a velkohubé povahy. Je inteligentní, talentovaný a perfekcionista. Tyto vlastnosti ale způsobují, že klade vysoké nároky na ostatní. Draci jsou dobrými umělci, kněžími nebo politiky.

Had: Moudrý a plný šarmu, romantický a přemýšlivý, nechává se vést intuicí. Drží si životní smysl pro humor. Bývají dobrými učiteli, filozofy, spisovateli či psychiatry.

Kůň: Má úžasnou výdrž tvrdě pracovat. Jsou velmi nezávislí, inteligentní a přátelští, bývají sobectví a mazaní a měli by si dávat pozor na svůj egoismus. Jsou úspěšnými dobrodruhy, vědci, básníky nebo politiky.

Koza: S výjimkou toho, že mají „talent“ neporozumět si s lidmi, lidé narození v tomto znamení dokážou být dobrými společníky. Jsou elegantní a se vztahem k umění, bývají mezi prvními, kteří si stěžují. Rada pro ně je: „Odložte stranou svůj pesimismus a obavy a snažte se méně lpět na materiálním pohodlí“. Nejlépe se uplatní jako herci nebo zahradníci.

Opice: Velmi inteligentní a chytré znamení. Díky své výjimečné povaze a přitažlivosti jsou vždy oblíbení. Musí se však mít na pozoru před oportunismem a ztrátou důvěry u ostatních lidí. Jsou úspěšní ve všech oborech, do kterých se pustí.

Kohout: Je tvrdě pracující, chytrý a pevný v rozhodování. Pro své schopnosti se může ostatním zdát jako vychloubačný. Jsou snílky, rádi se oblékají křiklavě a jsou extravagantní až do extrému. Vhodným povoláním pro ně je majitel restaurace, publicista, voják nebo světoběžník.

Pes: Vás nikdy nezradí. Upřímný a věrný těm, které miluje. Soužený soustavným trápením, ostrým jazykem, má tendenci hledat chyby. Jsou výbornými obchodníky, aktivisty, učiteli nebo tajnými agenty.

Vepř: Zářící společník, intelektuál s velmi silnou potřebou si klást těžké cíle a dosahovat jich. Ryzí, tolerantní a upřímný, ale totéž očekává od ostatních. Je neuvěřitelně naivní. Honba za materiálním může být jeho zkázou. Nejlepší jsou v umění jako baviči nebo jako právníci.

krysa	buvol	tygr	zajíc	drak	had
1972	1973	1974	1975	1976	1977
1984	1985	1986	1987	1988	1989
1996	1997	1998	1999	2000	2001
2008	2009	2010	2011	2012	2013

kůň	koza	opice	kohout	pes	vepř
1978	1979	1980	1981	1982	1983
1990	1991	1992	1993	1994	1995
2002	2003	2004	2005	2006	2007
2014	2015	2016	2017	2018	2019

Zdroj: China Today

Roky odpovídají čínskému nikoli gregoriánskému kalendáři. Např. člověk narozený 26. ledna 1990 je ve znamení hada, jelikož čínský nový rok začínal 27. ledna 1990.

Co víme o Číně?

Cíl:

- › Žáci se seznámí se základními údaji o Číně.
- › Žáci přemýšlí, co o Číně a Číňanech vědí.

Návaznost na RVP:

Vzdělávací oblasti: Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a příroda, Člověk a společnost

Průřezové téma: Multikulturní výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Pomůcky: mapa Číny, čínská vlajka, popř. papírky post-it ³

Čas: 10–15 minut

Postup:

- › Zeptejte se každého žáka, co se mu vybaví, když se řekne Čína, a zapisujte pojmy na tabuli.
- › Místo křídly lze také použít papírky post-it, každý student dostane několik papírků, na ně napíše, co se mu vybaví, když se řekne Čína a pak nalepí papírek na tabuli. Výhodou této metody je, že můžete papírky přemísťovat a třídit dle oblasti (např. jídlo, zvyky ...).
- › Pokud se slova opakují a žáci nemají nápady, můžete použít návodné otázky:
 - › Znáte nějaké čínské tradice?
 - › Jak vypadá čínská vlajka?
 - › Jaká je čínská kuchyně?
 - › Jak se jmenuje hlavní město Číny?
 - › Jak vypadají Číňané?
 - › Znáte něco typicky čínského?
 - › Znáte nějakého Číňana žijícího v ČR?
- › Na závěr společně shrňte, co o Číně žáci vědí.

Čínský horoskop

Cíl:

- › Žáci porovnají čínský a astrologický horoskop a pojmenují hlavní rozdíly.
- › Žáci se seznámí s jednou z odlišností čínské kultury.
- › Žáci třídí informace, všimají si detailů.
- › Žáci se vzájemně poslouchají a doplňují.

Návaznost na RVP:

Vzdělávací oblasti: Jazyk a jazyková komunikace, Výchova k občanství, Umění a kultura

Průřezová témata: Multikulturní výchova

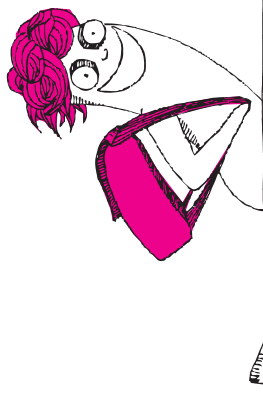
Pomůcky: tabulky se znameními čínského horoskopu a jejich charakteristiky, český (astrologický) horoskop

Čas: 15–20 minut

Postup:

- › Zeptejte se žáků, zda se zajímají o horoskopy, zda je čtou a zda jim věří.
- › Rozdejte jednotlivcům či do dvojice tabulku s českým a čínským horoskopem. Žáci zjistí, ke kterému znamení/zvířeti patří. Žáci zjistí, že většina z nich je podle čínského horoskopu ve stejném znamení. Zeptejte se, proč tomu tak je. Pokud žáci neodpovědí, vysvětlete jim, že znamení čínského horoskopu se střídají po roce, znamení českého (astrologického) po měsíci.
- › Zeptejte se žáků, podle čeho se určilo pořadí zvířat v čínském horoskopu. Nechte žáky chvíli hádat, poté jim přečtete následující text:
 - › *Čínský horoskop má pořadí jednotlivých zvířat pevně dané. Zvířata jsou seřazena podle toho, jak rychle přišla k bohovi nebo na pokyn boha na druhý břeh řeky. U řeky krysa údajně skočila na hřbet buvolovi, u druhého břehu seskočila a vyhrála, proto je před buvolem.*
- › Rozdejte charakteristiky znamení čínského horoskopu. Žáci mohou diskutovat, zda je charakteristiky vystihují.
- › Dejte žákům čas, aby si v čínském horoskopu našli členy své rodiny nebo kamarády.

³/samolepící kancelářské papírky – různé barvy i formáty

Číňané u nás

Cíl:

- › Žáci vyjmenují hlavní historické mezníky migrace Číňanů do ČR.
- › Žáci zdůvodní, proč se Číňané do ČR stěhují.
- › Žáci popíší život Číňanů v ČR.
- › Žáci vyhledají v textu klíčové informace a prezentují je ostatním.
- › Žáci pracují ve skupině.
- › Žáci se vzájemně poslouchají a doplňují.

Návaznost na RVP:

Vzdělávací oblasti: Jazyk a jazyková komunikace, Výchova k občanství

Průřezová témata: Multikulturní výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Pomůcky: texty, papíry, fixy

Čas: 20 minut

Postup:

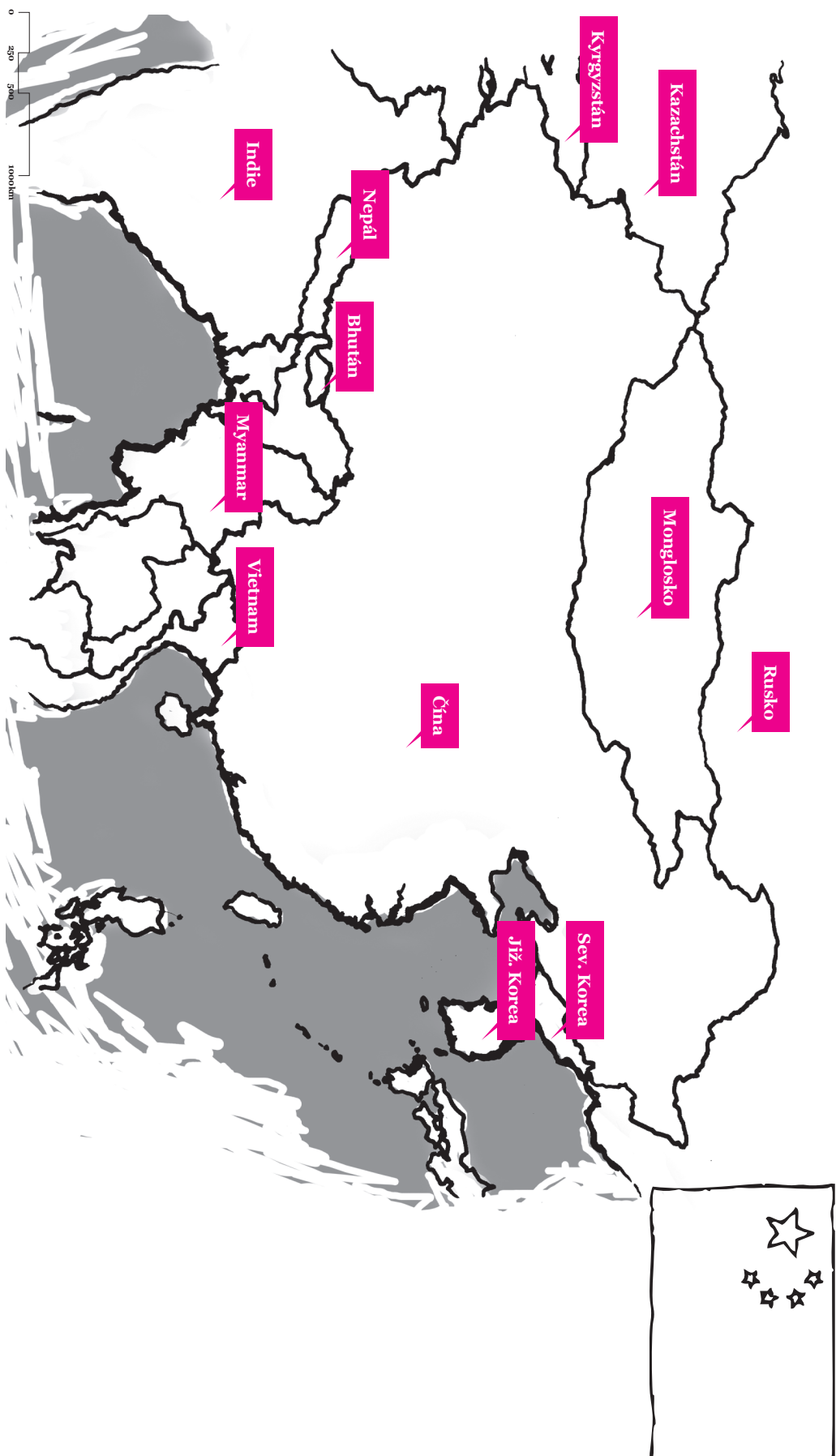
- › Rozdělte žáky do 4–5 skupin. Každé skupině dejte jeden text.
- › Každá skupina vypracuje plakát s důležitými informacemi, které se v textu dočetla, a prezentuje je ostatním.
- › Na závěr shrňte všechny příběhy, např. nechte někoho z jiné skupiny říct základní informace z příběhu, který sám nezpracovával.

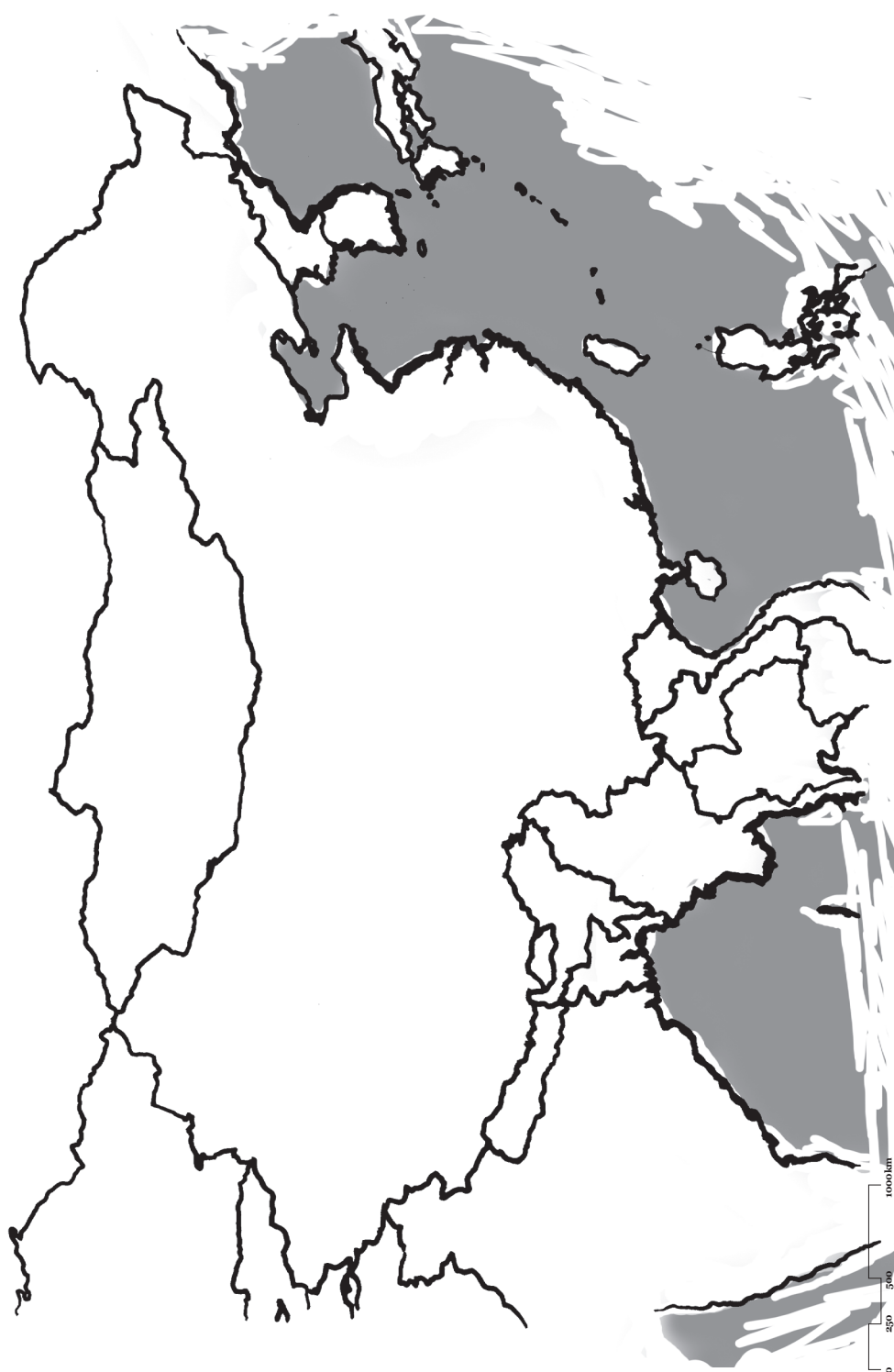
Další možné aktivity:

- › Zeptejte se žáků, jaké je tradiční čínské jídlo? Co se v Číně jí nejčastěji a jakým způsobem? Ukažte žákům obrázky jídla.
- › Zeptejte se žáků, kdo umí jíst hůlkami?
- › Zeptejte se, jak vypadá čínské písmo? Nechte někoho nakreslit pozdrav „ahoj“ – Ni Hao.

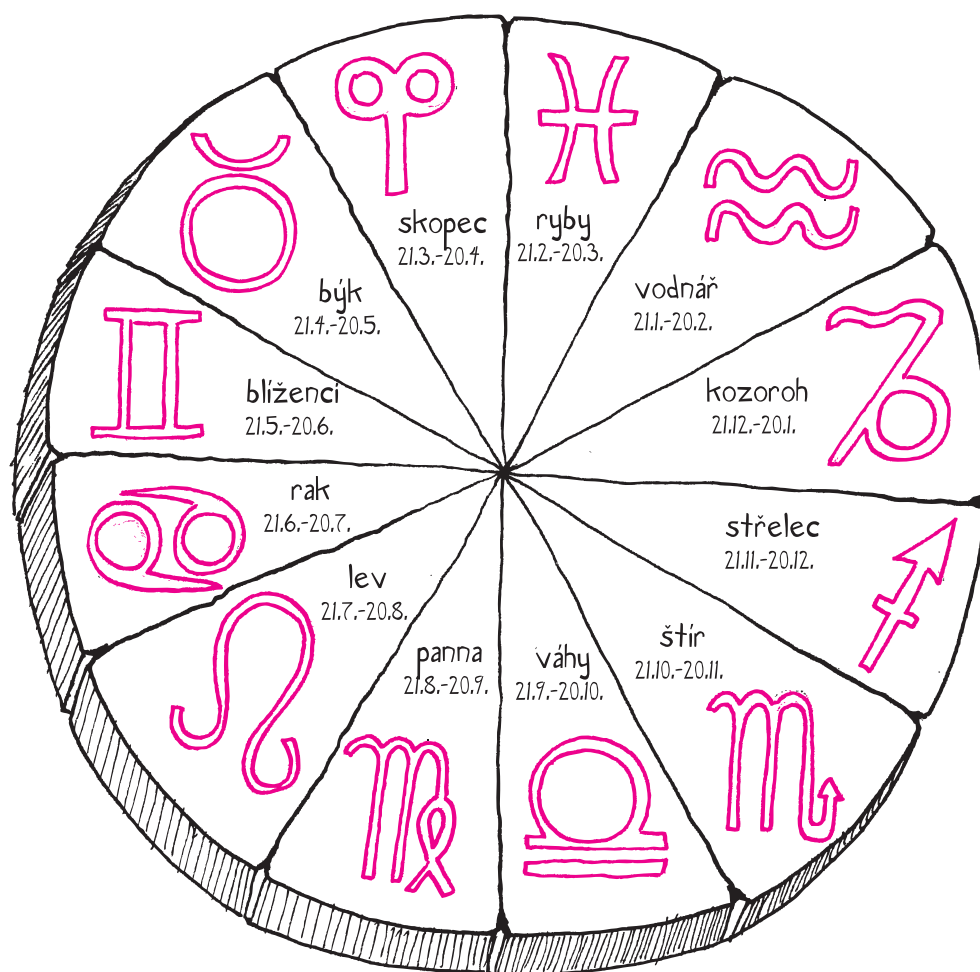

Co víme o Číně?

Astrologický horoskop

Čínský horoskop – viz text kulturní střípky

Čínský horoskop

Čiňané

Proč se Číňané stěhují do ČR a co zde dělají?

První Číňané přijeli do tehdejšího Československa, aby tu získali nové zkušenosti a rozšířili své znalosti. Mnoho z nich se po několika letech vrátilo zpět do Číny. Nově nabyté znalosti jim pomohly získat lepší pozice v zaměstnání a také prestiž mezi kolegy v práci. Někteří Číňané se v Československu oženili a založili rodiny. Poté získali státní občanství. Naprostá většina Číňanů přijela do ČR, aby zde založila vlastní firmu. V současné době se živí obchodováním. Jejich děti se ve velké míře začlenily do české společnosti.

Většina Číňanů se věnuje hlavně podnikání zaměřenému na provozování restaurací a kamenných obchůdků, kde prodávají různé druhy zboží. Další skupinou jsou Číňané, kteří zde zakládají vlastní firmy.

Jaké jsou důvody příjezdu Číňanů do ČR?

Proč jsem přijel do České republiky

(Výpověď taiwanského studenta medicíny o svém pobytu v ČR.)

Do České republiky jsem přijel, protože jsem chtěl studovat medicínu a v Evropě je málo zemí, které umožňují výuku medicíny v angličtině.

Společnost v České republice je jiná. Češi více respektují akademický titul než Taiwanci. Rodiče v Česku mnohem méně nutí děti do věcí, které ony nechťejí. Například rodiče v Číně si myslí, že jejich děti jsou součástí jejich budoucnosti, takže po nich požadují, aby udělaly to, co si oni přejí. Vyžadují, aby děti tvrdě studovaly, a když nejsou nejlepší, tak je trestají. Já tohle nemám rád. V této kultuře jsem vyrostl a i teď, v svých pětadvaceti letech, mě to občas hluboce raní. Tohle je jedna z věcí, proč mám rád Českou republiku. Její kultura respektuje osobnost jedince více.

Samozřejmě že se v České republice stýkám se svými krajany, mnozí z nich jsou mí přátelé, vzájemně si pomáháme.

Tradice své kultury nedodržuji, pouze jednu. A to jídlo. Miluji ryby a krevety.

Rozdílů mezi českou a čínskou kulturou je opravdu hodně. Především v mezilidských vztazích, např. mezi rodiči a dětmi, učitelem a žákem, partnery.

Mám i negativní zkušenost. Pokřikovali na mě neznámí lidé a byl mi ukraden počítač. Pokud ale mám odpovědět od srdce, musím říct, že mám Českou republiku opravdu rád. Špatní lidé žijí všude na světě, nejen v České republice. Mám to tady rád, protože se mi líbí zdejší kultura a mám rád zdejší lidi. Nesleduji postoj lidí k mé osobě. Co mohu udělat je, že budu prokazovat lásku a respekt k lidem, které potkávám. To je důvod, proč žiji v České republice.

Historie příchodu čínské menšiny do České republiky

První čínští obyvatelé přišli do Československa kolem roku 1949, kdy tehdejší Československá republika uznala Čínskou lidovou republiku. V té době k nám začali jezdit čínští studenti a specialisté, kteří se později vrátili zpět do své vlasti. Jen někteří zůstali a oženili se zde. Stejně tak jezdili i naši studenti do Číny a přivezli si s sebou domů čínského partnera. Poté došlo ke konfliktu mezi Československem a Čínou a vzájemné styky ustaly. K obnovení kontaktů došlo až v 80. letech 20. století, kdy se k nám Číňané začali vracet na krátkodobé pobyty. V roce 1989 se u nás začali Číňané usazovat ve větším počtu. Naše společnost však na to nebyla připravena.

Jak se žije čínským občanům v ČR?

Stejně jako v jiných zemích je i u nás čínská komunita velmi uzavřená vůči okolí. Zejména kvůli jazykové bariéře. Většina Číňanů se po příchodu do ČR snaží získat povolení k trvalému pobytu. Chtějí se co nejrychleji naučit český jazyk, ale musejí při tom zároveň pracovat, aby se uživil a mohli platit českého učitele. Pracují sedm dní v týdnu od rána do večera. Po celém dni jsou velmi unaveni a nemají sílu na to, aby se učili tak těžký jazyk, jakým je čeština. Většina z nich to vzdá a učí se česky pouze v praxi. Styky Číňanů a Čechů jsou omezené většinou jen na obchodní vztahy a není zde příležitost k většímu vzájemnému poznání. Většina obyvatel nemá ani zájem tuto komunitu lépe poznat. Pro řadu lidí nejsou jejich výrobky dostatečně kvalitní. Přitom v takových podmínkách, v jakých podniká většina Číňanů, by pracoval jen málokterý Čech.

Čínské děti u nás

Čínské děti mají u nás dvě možnosti studia. Buď navštěvují českou školu, nebo chodí do Mezinárodní čínské školy v Praze, která vznikla v roce 1995. Založili ji čínští studenti na českých vysokých školách. Má osm učitelů a asi 25 žáků. V této menší skupině čínských dětí převažují zejména chlapci, kteří tvoří asi 4/5 všech čínských žáků.

Dále je zde ještě skupina čínských dětí, která je nazývána „zlatá čínská mládež“. Takto jsou označovány děti bohatých rodičů, které u nás nemusí pracovat, protože je dotuje rodina. Někteří začnou také podnikat, jiní odcházejí dále na Západ.

Čínské děti se také často potýkají s nepřátelskými reakcemi ze strany svých spolužáků. Je pro ně velmi těžké pochopit, co špatného udělali, že jsou na ně české děti zlé. Narodili se v České republice a cítí se být českými občany, i když si váží země, ze které pocházejí jejich rodiče.

Čínská kuchyně

Existuje mnoho druhů čínských jídel. V severní Číně se jí více maso jehněčí, vepřové, hovězí a kachní. Nejslavnější je pekingská pečená kachna. Dalším velmi oblíbeným jídlem je dušené hovězí s nudlemi, které je zároveň nejběžnějším jídlem. K snídani se jí hovězí rolka, která může být podávána i k pozdní večeři. Lidé, kterým tohle jídlo chutná, mají určitě rádi i takzvané Bao-tz – hovězí koláč. I Číňané mají knedlíčky, nazývají se Shui jiao. Často jsou servírovány se sójovou omáčkou.

V jižní Číně mají lidé raději mořské plody a ryby. Velmi známé jsou dušené ryby Hong shao fish. Nejlepším místem pro ochutnání mořských plodů je jižní Taiwan, města Kaohsiung nebo Ken-Ting a také Hong Kong. Dalším oblíbeným jídlem je dušené vepřové. Toto jídlo je velmi náročné na přípravu, která trvá pět hodin.

knedlíčky MOMO, tibetská specialita, plněné masem či zeleninou,
autor: Pavel Šembera

obchod specializovaný na knedlíčky plněné rozličnými směsmi, Šanghai,
autor: Pavel Šembera

smažený kozí sýr a “bramborák” (provincie Yunnan, město Lijang),
autor: Pavel Šembera

chlapeček jí nudlovou polévku ve stánku na tržišti v Sangri-La, provincie Yunnan,
autor: Pavel Šembera

obchod specializovaný na knedlíčky plněné rozličnými směsmi, Šanghai,
autor: Pavel Šembera

Čínské písmo

AHOJ

你好

NI HAO

NA SHLEDANOU

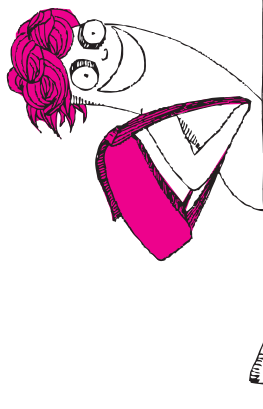
再见

ZAI JIAN

DĚKUJI

谢谢

XIE XIE

Použitě zdroje

ABOUT.COM: CHINESE CULTURE. [online]. Dostupné na: <<http://chineseculture.about.com/library/weekly/aa031901a.htm>>, <<http://chineseculture.about.com/library/weekly/aa031901b.htm>>
BBC: COUNTRY PROFILE – CHINA. [online]. Dostupné na: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/country_profiles/1287798.stm>
ČERNÍK, J. *Číňané v ČR: Symbolická komunita na cestě ke skutečnému společenství*. [online]. Dostupné na: <<http://www.migraceonline.cz/e-knihovna/?x=1957466>>
ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: ZAHRANIČNÍ A VNITŘNÍ MIGRACE – DATOVÉ ÚDAJE. [online]. Dostupné na: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/datove_udaje/ciz_migrace>
ČÍŇAN: JÍDLO A PITÍ V ČÍNĚ. [online]. Dostupné na: <<http://www.cinan.cz/jidlo-a-piti-v-cine/>>
ECONOMIST: COUNTRY BRIEFINGS – CHINA. [online]. Dostupné na: <<http://www.economist.com/countries/China/profile.cfm?folder=Profile-FactSheet>>
ENCARTA INTERACTIVE WORLD ATLAS: CUSTOMS OF CHINA. [online]. Dostupné na: <http://encarta.msn.com/sidebar_631522184/Customs_of_China.html>
FOREIGN AND COMMONWEALTH OFFICE: CHINA. [online]. Dostupné na: <<http://www.fco.gov.uk/en/about-the-fco/country-profiles/asia-oceania/china>>
GUARDIAN: COUNTRY PROFILE – CHINA. [online]. Dostupné na: <<http://www.guardian.co.uk/country-profile/china>>
CHINA TODAY: CHINESE ZODIAC. [online]. Dostupné na: <<http://www.chinatoday.com/culture/zodiac/zodiac.htm>>
MONK, R. *Cultural Traditions in China*. [online]. Dostupné na: <<http://ezinearticles.com/?Cultural-Traditions-In-China&id=299505>>
MOORE, M. *Číňané v České republice, 1992–2002: Zrod a formování symbolické komunity*. [online]. Dostupné na: <http://www.cizinci.cz/files/clanky/125/cinane_v_CR.pdf>
OBUCHOVÁ, L. *Čínská komunita v České republice 2001*. [online]. Dostupné na: <http://www.cizinci.cz/files/clanky/120/Cinska_komunita_v_CR.pdf>
OBUCHOVÁ, L. *Číňané 21. století*. Praha. Academia, 1999. ISBN 80-200-0641-9
RODINA: JAK SE ŽIJÍ MAMINKÁM V ČÍNĚ. [online]. Dostupné na: <<http://www.rodina.cz/clanek2134.htm>>
WIKIPEDIA: CHINA. [online]. Dostupné na: <<http://en.wikipedia.org/wiki/China>>

AUTOR

Pavel ŠEMBERA

DALŠÍ ZDROJE INFORMACÍ K TÉMATU

CIZINCI V ČESKÉ REPUBLICE. [online]. Dostupné na: <<http://www.cizinci.cz>>
ČÍNSKÉ RECEPTY. [online]. Dostupné na: <<http://www.cinskerecepty.cz/cs/filozofie-a-vareni>>
ČÍNSKY.CZ. [online]. Dostupné na: <<http://www.cinsky.cz/>>
FENBY, J. *Sedmdesát divů Číny*. Praha. Slovart, 2008. ISBN 978-80-7391071-6
FISHMAN, T.C. *China Inc. – Jak Čína drtí Ameriku a svět*. Praha. Alfa Publishing, 2006. ISBN 80-86851-44-3
MULTIKULTURNÍ CENTRUM PRAHA. [online]. Dostupné na: <<http://www.mkc.cz>>
PARTRIDGE, Ch. *Lexikon světových náboženství*. Praha. Slovart, 2006. ISBN 80-7209-796-2
ŠÍŠKOVÁ, T. (ed.) *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha. Portál, 1998. ISBN 80-7178-285-8
VARIANTY. [online]. Dostupné na: <<http://www.varianty.cz/>>